

یک پیشنهاد پژوهشگاه موسیقی، اهمیت و ضرورت آن

مقدمه

هوشنگ جاوید در زمینه‌ی پژوهش فرهنگ عامه از شاگردان ابوالقاسم انجوی شیرازی بوده و همراه با نامبرده با رادیو همکاری داشته است. وی آشنایی با مبانی موسیقی بومی و روش جمع‌آوری و طبقه‌بندی موسیقی نواحی ایران را از این استاد فرا گرفته است. جاوید از پژوهشگران عرصه‌ی موسیقی سنتی و نواحی ایرانی است و جشنواره‌های زیر به همت او برگزار شده است:

- نخستین جشنواره‌ی نی‌نوازان کشور ۱۳۷۰
- نخستین جشنواره‌ی موسیقی آیینی کشور ۱۳۸۰
- دومین جشنواره‌ی موسیقی آیینی کشور ۱۳۸۱
- نخستین و دومین جشنواره‌ی موسیقی ملی زنان مناطق و نواحی ایران، ۱۳۸۲ و ۱۳۸۳.
- نخستین همایش منقبت خوانان ایران، ۱۳۸۳.

آوازهای روح‌نواز (مجموعه لالایی‌های ایران)، موسیقی آیینی جلد اول و دوم، نقش زن در موسیقی مناطق و نواحی ایران، موسیقی رمضان در ایران، آشنایی با موسیقی نواحی ایران، مناقب‌خوانی، موسیقی و رسانه و... از جمله تألیفات هوشنگ جاوید است. وی در حوزه‌های فیلم نامه‌نویسی، تهیه‌ی فیلم مستند، کارشناسی موسیقی برای تهیه‌ی فیلم‌های مستند تلویزیونی، عضویت در شورای موسیقی آیینی صدا و سیما و کانون پژوهشگران موسیقی خانه موسیقی و مسؤولیت‌های اجرایی و پژوهشی در بخش موسیقی حوزه‌ی هنری سازمان تبلیغات اسلامی بوده است.

آنچه پیش رو دارید طرح پیشنهادی هوشنگ جاوید درباره‌ی پژوهشگاه موسیقی، اهمیت و ضرورت ایجاد آن در کشورمان، است.

هدف جامعه‌ی اسلامی، فراهم آوردن امکانات رشد انسان در حرکت به سوی کمال غیرمتناهی است و نظر به اینکه این امر مستلزم شناخت و کسب معرفت است، از این رو پژوهش در شعبه‌های گوناگون موسیقی ایران می‌تواند این هنر را به جایگاهی والا و رفیع برساند.

آرمان‌ها و اهداف پژوهشی در هر کشوری تابعی است از آرمان‌ها و هدف‌های جامعه‌ای که پژوهش در آن صورت می‌گیرد، بدین سبب این مهم نیز با نظام ارزش‌های آن جامعه رابطه‌ی مستقیم دارد.

جمهوری اسلامی ایران کشوری است که در موسیقی پیشینه‌ی تاریخی و فرهنگی غنی دارد و دارای نظام ارزش‌هایی است که تاروپود آن از افکار و اندیشه‌های درخشانده و متعالی ساخته و پرداخته شده است. در این جامعه هنر و فرهنگ از دیرباز با انسان در ارتباط به هم پیوسته و جاودانه با حقیقت و درک و دریافت درست و پاک از حیات بوده است.

پژوهش‌های گذشتگان در این رشته (موسیقی) پس از اسلام چشمگیر و افکار فلسفی، عرفانی و کلامی، جامع‌ترین نظام فکری حاکم بر هنر موسیقی ایران بوده است که با تغییرات سیستماتیک جامعه‌ی ایرانی، این نظام فکری - هنری به هم ریخته و از هم گسسته است.

اینک با توجه به تمامی اسناد و سوابق تاریخی موجود و ضرورت این امر که پژوهش باید با فرهنگ جامعه هماهنگی داشته باشد، آرمان‌ها و هدف‌های پژوهش موسیقی در ارتباط با ایجاد پژوهشکده‌ی موسیقی و هسته‌های پژوهشی موسیقی در سطح کشور جمهوری اسلامی ایران قابل دستیابی است.

آرمان‌ها و اهداف

۱- تقویت و اشاعه‌ی روح بررسی، تتبع و ابتکار در تمامی زمینه‌های علمی، فنی و فرهنگی موسیقی ایران.

۲- گسترش توان علمی و فنی کشور به منظور توسعه‌ی هنری در سطح کشور، منطقه و جهان.

۳- رشد توسعه‌ی هنری، اجتماعی، فرهنگی، معرفت علمی، دانش

فنی و سجایای برین فرهنگی جهت نیل به موسیقی فاخر و باهویت امروزی.

۴- کمک به حفظ، احیا، اشاعه و گسترش فرهنگ صحیح موسیقی ایرانی در تمامی زمینه‌های مورد نیاز جامعه.

۵- ادغام دستگاه‌های کوچک موازی همچون مرکز حفظ و اشاعه‌ی موسیقی، انجمن موسیقی، مرکز پژوهش موسیقی صدا و سیما، بخش پژوهش موسیقی در مرکز پژوهش‌های بنیادی مطالعات و فرهنگ اسلامی، مرکز موسیقی حوزه‌ی هنری، بخش موسیقی فرهنگستان هنر

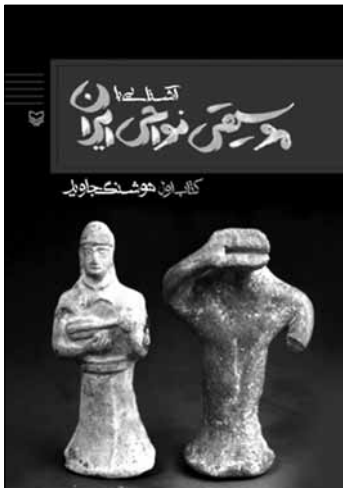
و... در یک تشکیلات منظم و منسجم و جلوگیری از تلف شدن اعتبارات که به گونه‌ای برداشت بی- حاصل از بیت‌المال است و هدر رفتن آن در راهی نامشخص و بی‌سرانجام.

راهبردها

۱- شناخته‌شدن پژوهش در موسیقی به عنوان یکی از ارکان رشد و تکامل این هنر و تبعیت آن از نظامی منسجم و مدون برای امروز و آینده.

۲- جهت‌دادن به پژوهش‌های دیگر برای رفع نیازها و تنگناهای توسعه‌ی اجتماعی و هنری و فرهنگی موسیقی کشور.

۳- هماهنگ کردن پژوهش در موسیقی با فرهنگ جامعه در جهت نیل به سعادت معنوی و تبادل علمی و پژوهش‌های انجام شده و مشارکت در توسعه‌ی مرزهای علمی و فنی در این هنر که به عنوان میراث معنوی شناخته می‌شود.

سیاست‌ها

سیاست‌های اجرایی پژوهشگاه یا پژوهشکده‌ی موسیقی، شامل معیارها، تدابیر قانونی، فنی، اجرایی و گسترشی است و اجرای آنها موجب تحقق هدف‌ها و راهبردهای پژوهشی خواهد بود. بخش اعظم فعالیت‌های پژوهشی باید در جهت شناسایی تنگناهای توسعه‌ی اجتماعی و فرهنگی موسیقی کشور و ارائه‌ی راه‌حل‌های مربوط باشد.

تعیین اولویت‌ها به صورت ستادی و برحسب بخش یا زمینه‌های علمی برای پیشبرد هدف‌های پژوهشی از دیگر سیاست‌های پژوهشکده خواهد بود.

گرچه پرداختن به پژوهش‌های آزاد و پیشنهادی به منظور گسترش مرزهای دانش، ایجاد محیط آزاد و خلاق پژوهشی، پرورش استعدادها و پیدایش زمینه‌های مناسب برای پژوهش‌های کاربردی نیز از اهمیت برخوردار است.

تقویت ارتباط بین نظام پژوهشی و نظام آموزشی و هم‌چنین گسترش ارتباط میان مؤسسات آموزشی و مراکز آموزش عالی.

مرتبط ساختن پژوهش به عنوان شیوه آموزش و فراگیری از پایین-ترین سطوح تا عالی‌ترین آن به تناسب جزء نظام آموزشی گردد.

شناساندن مقام معنوی پژوهشگر و اشاعه‌ی فرهنگ پژوهش از طریق وسایل ارتباط جمعی، کنسرت‌های پژوهشی، جشنواره‌های موضوعی پژوهشی، ایجاد نمایشگاه‌های دائمی پژوهشی، ایجاد بایگانی‌های قابل دسترسی پژوهشی، برای عموم علاقه‌مندان به پژوهش در هنر موسیقی.

ایجاد کتابخانه‌ی تخصصی، مرکز اسناد موسیقی، موزه موسیقی، مرکز آمار و اطلاعات علمی، مرکز پالایش و انطباق موسیقی‌های بومی، ایجاد شبکه اطلاع-

رسانی، ایجاد مرکز ترجمه، ایجاد مرکز تألیف و نشر، ایجاد مرکز بهره‌گیری از امکانات رسانه‌های جمعی داخلی و خارجی (مرکز مونتورینگ).

تدوین قانون و آیین‌نامه‌های لازم در جهت حفظ حقوق دست‌اندرکاران موسیقی، پژوهشگران موسیقی در زمینه‌ی آثار و پژوهش‌های علمی و کاربردی و ثبت مالکیت معنوی آثار پژوهشی.

حمایت و کمک به آماده‌سازی نتایج پژوهش‌ها به منظور تسهیل کاربرد نتایج پژوهش‌ها در سطح جامعه موسیقی‌ورزان و موسیقی‌دانان و موسیقی-شناسان و گروه‌های مرتبط با موسیقی در کشور.

تبادل اطلاعات علمی و پژوهشی با سایر کشورها ترجیحاً کشورهای آسیای مرکزی و سپس کشورهای اروپایی، آمریکایی، آفریقایی به منظور

آشنایی با دستاوردهای علمی و انطباق فرهنگ موسیقی‌ها با هم و در نهایت ارتقای بخشی توان پژوهشی پژوهشگران موسیقی ایرانی و همکاری یا پیشنهاد همکاری دادن به سایر کشورها در جهت اجرای طرح‌های مشترک پژوهشی.

ایجاد تمرکز در سازمان پژوهشی به منظور سیاست‌گذاری در امر ارتقاء، توسعه و تحول موسیقی ایرانی.

تخصیص کردن سازمان پژوهشی و بهره‌گیری از پژوهشگران و متخصصان برجسته در سطوح مختلف پژوهشکده و هسته‌های پژوهشی استان‌ها از جمله مدیریت و تصمیم‌گیری امور اجرایی، به‌گونه‌ای که جو علمی و پژوهشی بر جنبه‌های اداری - مالی تولیدی غالب گردد.

پویایی، بازنگری و اصلاح مستمر سازمان پژوهش به‌نحوی که با تحولات آتی انطباق و هماهنگی یابد، بدون آنکه به راه رفته شده خدشه‌ای وارد آید.

فراهم کردن موجبات تشویق و حمایت از پژوهشگران موسیقی و

تأسیس صندوق حمایت از پژوهشگران موسیقی. تشکیل شورای عالی پژوهشی موسیقی در پژوهشکده‌ی مرکزی و انتخاب اعضای شورای پژوهش هسته‌های پژوهشی موسیقی در هر استان.

تعریف نظام پژوهش موسیقی

مجموعه‌ای به آیین و منظم از اهداف، تصمیم‌گیری‌ها، سیاست‌گذاری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها، سامان‌دهی هسته‌های اجرایی، هدایت و نظارت بر پژوهش‌ها و فعالیت‌های علمی و عملی از سوی دست‌اندرکاران موسیقی و واحدها و مراکز موسیقی استان‌ها.

تعریف سازمان پژوهش موسیقی

مجموعه‌ای متشکل و مرتبط از مرکز و هسته -

های پژوهش موسیقی چه به‌صورت اجرایی و چه به‌صورت تخصصی که کلید فعالیت‌های نظام پژوهشی موسیقی را به عهده دارد.

تعریف سیاست پژوهشی

سیاست پژوهشی، بخشی از سیاست علمی است که مجموعه‌ی خط مشی‌ها و تصمیمات کلی پژوهشکده‌ی موسیقی را به منظور افزایش معنا و معرفت علمی و مشتقات آن، توسعه‌ی روش‌ها و عواملی که در تولید، عرضه، مبادله و اشاعه‌ی دانش صحیح موسیقی مؤثر می‌باشد را در جهت رسیدن به اهداف علمی میسر می‌سازد و به ایجاد استاندارد در بخش‌های مختلف هنر موسیقی منجر خواهد شد.

تعریف برنامه‌ریزی پژوهش موسیقی

عبارت است از تجهیز منابع و امکانات به طریق علمی و منظم و استفاده‌ی بهینه از آنها در تحقق اهداف و سیاست‌های پژوهشی در مورد موسیقی از سوی پژوهشکده‌ی موسیقی.

تعریف نظارت و ارزیابی

الف - نظارت: مجموعه اقدامات و عملیات انجام‌شده درست براساس استانداردهای اعلام شده از سوی سیاست‌های پژوهش، به منظور پیگیری جریان پژوهش‌ها و تشخیص موارد و میزان انحراف از سیاست‌ها و نظام پژوهش، به‌گونه‌ای که پژوهش‌ها در تمامی مراحل براساس برنامه و به‌گونه‌ای درست انجام یابد.

ب - ارزیابی: بررسی عملکرد و سنجش کارایی فعالیت‌های موسیقی با توجه به اهداف و سیاست‌های پژوهشی تعیین شده و تحلیل اثرات اجتماعی، فرهنگی و هنری و نتیجه‌گیری به منظور استفاده در تدوین برنامه‌های آینده.

تعریف پژوهش و توسعه‌ی موسیقی فاخر و درست

ایرانی

پژوهش‌ها همواره به گونه‌ی بنیادین انجام می‌پذیرد و آن عبارت است از کاوش‌های اصیل و بدیع به‌منظور افزایش اندوخته‌های علمی و درک بهتر پدیده‌های نوین فرهنگی، اجتماعی، هنری.

پژوهش‌ها به‌شکل بنیادین محض و بنیادین راهبردی تقسیم می‌شوند. در مرحله‌ی توسعه، نتایج پژوهش‌ها، اعم از پژوهش‌های بنیادین

و کاربردی باعث افزایش سطح اندوخته‌های علمی، فنی و معنوی می‌گردد و توسعه‌ی تجربی با استفاده از این نتایج به ابداع کاربردهای جدید و طراحی فرایندها و روش‌های نوین می‌پردازد، مانند بومی-کردن تکنولوژی‌های مربوط به موسیقی و انطباق آنها با شرایط و مقتضیات موسیقی کشور.

تعریف خدمات علمی، فنی و تخصصی

این مرحله عبارت است از هرگونه فعالیت خدماتی و پشتیبانی که در تسهیل امر پژوهش و توسعه‌ی هنر موسیقی فاخر ایرانی مؤثر بوده و موجب اشاعه و توسعه‌ی فرهنگ درست شنیداری در جامعه و پژوهش در بین متخصصان موسیقی گردد.

فعالیت‌های عمده در این تعریف عبارتند از:

اطلاع‌رسانی علمی و فنی از طریق ایجاد کتابخانه‌ی ویژه، پدید آوردن بانک اطلاعات شناسایی اولیه‌ی علمی و فنی با روش‌های شناخته شده‌ی نوین در جهان حاضر، ایجاد بایگانی صوتی - تصویری، ایجاد آزمایشگاه صوتی، ایجاد اتاق تاریخ، فرهنگ و اسناد موسیقی.

گردآوری اطلاعات جدید در زمینه‌ی موسیقی از اقصی نقاط جهان. ایجاد روشمندی کنترل کیفی پژوهش‌ها به لحاظ رسیدن به یک استاندارد لازم و متوسط.

فعالیت در زمینه‌ی ثبت آثار و نوآوری‌های فردی و گروهی مجریان موسیقی و ثبت خلاقیت در ساخت و نواخت سازها و اجرای آواها.

وظایف شورای عالی پژوهش علمی موسیقی

- تدوین سیاست‌های اجرایی پژوهش موسیقی براساس اصول مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی.

- تهیه‌ی طرح نظام پژوهش موسیقی و پیشنهاد آن به مراجع ذیربط اجرا.

- ایجاد هماهنگی در برنامه‌های پژوهشی موسیقی در سطح مراکزی که با موسیقی ارتباط مستقیم دارند.

- نظارت بر کیفیت انجام پژوهش‌ها در استان‌ها و پیشنهاد اقدامات مناسب برای ارتقا طرح‌ها و اجراهای موسیقی.

- فراهم آوردن موجبات تشویق و حمایت از پژوهشگران موسیقی. - تنظیم کردن سیاست‌های موجود درخصوص ارتباط پژوهشگاه موسیقی با سایر مراکز پژوهش موسیقی و مراکز تحقیقاتی داخلی و خارجی و یاری‌رسانی به توسعه‌ی مبادلات علمی و پژوهشی داخلی و خارجی.

- بررسی موانع پژوهشی در تمامی زمینه‌ها و اقدام برای رفع آنها از راه‌های مناسب تعاملی

- تعیین اولویت‌ها در زمینه‌های بنیادی و کاربردی و کمک به هسته‌های پژوهشی استان‌ها.

- تدوین سیاست‌های توزیع اعتبارات در استان‌ها و تدوین سیاست‌های کمک به هسته‌های پژوهشی انجام پژوهش‌ها به مراجع ذیربط.

- تلاش برای به کار گرفته شدن نتایج پژوهش‌ها و ترویج کاربرد یافته‌های پژوهشی.

- تعیین تعداد و نوع تخصص پژوهشگران برای هر هسته‌ی پژوهشی در استان‌ها.

تبصره: کانون پژوهشگران خانه‌ی موسیقی می‌تواند شورای عالی پژوهش موسیقی را در شکل-

گیری یا انحلال هسته‌های پژوهشی استان‌ها یاری نموده و خدمات‌رسانی لازم را انجام دهد.

وظایف کمیسیون‌های پژوهشی در هسته‌های پژوهش موسیقی استان‌ها

۱- تدوین و بررسی مسائل، مشکلات و تنگناهای پژوهشی و ارائه‌ی راه‌حل‌های علمی در سطح استان‌ها.

۲- بررسی امکانات بالقوه و بالفعل پژوهش‌ها و ارائه‌ی پیشنهادها لازم در زمینه‌ی گسترش فعالیت‌های پژوهشی.

۳- بررسی، تدوین و پیشنهاد سیاست‌های درازمدت مربوط به توسعه‌ی پژوهش موسیقی در استان‌ها

۴- بررسی پیشنهادها، پژوهندگان و ارائه پیشنهادها علمی نظارتی به اصلاح و بهبود نظام هماهنگ پژوهش‌ها.

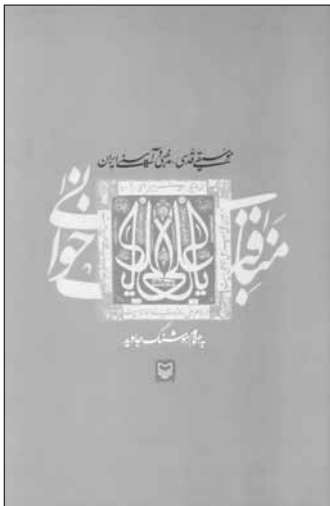
۵- توسعه‌ی روابط هسته‌های پژوهشی با پژوهشکده‌ی موسیقی در تمامی جوانب.

۶- شناسایی، تشویق و ایجاد بانک اطلاعاتی از پژوهشگران موسیقی منطقه‌ای به ویژه پژوهشگران جوان.

۷- نظارت بر کیفیت انجام پژوهش‌ها در بخش‌های مختلف موسیقی.

۸- بررسی و ارائه‌ی راه‌حل‌ها و توصیه‌های لازم درخصوص کاربرد نتایج حاصل از پژوهش‌های انجام یافته و ترویج آنها از هر راه ممکن اجرایی.

- ۹- مطالعه و بررسی نیازهای اعتباری در هر بخش و ارایه‌ی خط مشی‌های اجرایی پیرامون پیشرفت طرح‌ها.
- ۱۰- برقراری رابطه‌ی مستمر با شورای عالی پژوهشی علمی موسیقی که در مرکز پژوهش‌سکده قرار دارد.
- ۱۱- تعیین اولویت‌های پژوهشی استان‌ها براساس نیازهای جامعه‌ی مخاطب موسیقی، در زمینه‌ی موسیقی.
- ۱۲- بررسی میزان کاربرد نتایج تحقیقاتی انجام شده و موانع به‌کارگیری نتایج و ارائه راه‌های حذف موانع.
- ۱۳- چگونگی عرضه‌ی نتایج پژوهش‌ها در کشور به شکل مجله‌های تخصصی (گاهنامه) کنفرانس‌های کاربردی، کارگاه‌های علمی، بانک آموزشی، فنی.

- ۳- بررسی عناوین و دسته‌بندی پژوهشگران.
- ۴- بررسی کارگاه‌های فصلی و دوره‌های آموزشی کوتاه مدت برای پژوهندگان.
- ۵- ارتباط بین پژوهشگران داخلی و خارجی در زمینه‌ی پژوهش‌های هم سو.
- ه : اطلاعات علمی
- ۱- شناسایی و معرفی بانک‌های اطلاعات علمی و تخصصی.
- ۲- شناسایی و معرفی نرم‌افزارهای تخصصی.
- ۳- شناسایی و معرفی اطلاعات پایه‌ای مورد نیاز تخصصی
- ۴- شناسایی و معرفی مراکز اطلاع‌رسانی داخلی و خارجی در زمینه‌ی موسیقی.
- ۵- شناسایی و معرفی گزارش‌های پژوهشی.
- ۶- تدوین و ارائه گزارش‌های اطلاع‌رسانی در باب موسیقی و زمینه‌های مهم این هنر.

تقسیم‌بندی موضوعی فعالیت‌های شورای عالی پژوهش‌سکده موسیقی:

- الف: نظام پژوهش
- ۱- پیشنهاد سازمان، روش‌ها، تأمین منابع و سایر عوامل پژوهش و بهبود نظام پژوهش.
- ۲- بررسی نقش مراکز پژوهشی موجود و پژوهش‌های دانشکده‌های هنر در پژوهش‌ها.
- ۳- بررسی نقش اسپانسرهای مختلف در پژوهش‌ها.
- ۴- بررسی نقش مجریان موسیقی (آهنگساز، نوازنده، خواننده) در پژوهش‌ها.
- ب: ساختار پژوهشی شورا
- ۱- شناسایی مداوم و معرفی پژوهندگان و مراکز پژوهشی.
- ۲- سنجش توان بالقوه و بالفعل پژوهش‌ها.
- ۳- بررسی نحوه‌ی هماهنگی‌ها با مراکز نامبرده در بند ۲، ۳ و ۴ نظام پژوهشی در این طرح.
- ۴- اولویت تأسیس هسته‌های پژوهش موسیقی در استان‌ها.
- ۵- ارتباطات بین‌المللی با مؤسسات پژوهشی در جهان.
- ج: اعتبارات و تجهیزات
- ۱- اعتبارات پژوهشی و سیاست‌های توزیع آن.
- ۲- سیاست کمک به پژوهندگان حوزه موسیقی در تمامی اشکال آن اعم از فردی، گروهی، خصوصی یا دولتی.
- ۳- تجهیزات تحقیقاتی.
- ۴- سایر امکانات بالقوه و بالفعل.
- د: پژوهشگران
- ۱- برآورد پژوهشگران مورد نیاز در هر استان.
- ۲- بررسی در جهت ایجاد واحد تربیت پژوهشگر موسیقی.

- ز : عرضه نتایج پژوهش‌ها
- ۱- مکتوبات.
- ۲- سخنرانی‌های مستدرک.
- ۳- اجرا و بررسی موسیقی پژوهش شده.
- ۴- گسترش و نشر در رسانه‌ها با تعامل انجام یافته از پیش.
- ح : ارزشیابی پژوهش‌ها
- ۱- ارزشیابی کیفی پژوهش‌ها.
- ۲- بررسی روش‌های پژوهش‌ها.
- ۳- میزان انطباق طرح‌ها با نیازهای جامعه.
- ۴- پیشنهاد تشویق پژوهندگان.
- ۵- دریافت نظرات وارده و به‌کارگیری آنها در جهت بهینه‌سازی پژوهش‌های کاربردی.
- ی : بازدیدها و بررسی‌ها
- ۱- بازدید از هسته‌های پژوهشی استان‌ها به طور مداوم
- ۲- بررسی و دریافت گزارش از مراکز و هسته‌های پژوهشی داخلی و خارجی.
- ۳- برگزاری همایش‌های علمی، فنی، تخصصی به‌طور سالانه با حضور هسته‌های پژوهشی استان‌ها.